

Postkultūra

(Kairas Kairumas bloga materiāli; 2012.g.jūnijs-augusts)

Sveika pasaule!

Es, Kaira Kairuma, dienasgrāmatu veltu postcilvēkiem un postkultūrai. Materiālu ir daudz, un tie papildinās katru dienu. Postcilvēku ģenēze aizsākās XX gs. 60.-70.gadu mijā un noslēgsies XXI gs.otrajā pusē, kad Zemi apdzīvos tikai postcilvēki, kurus Sergejs Kurginjans sauc par “antroposiem”, kā arī sastopams apzīmējums “legoisti” (atvasinājums no vārdiem lego+egoists). Es piederu cilvēkiem. Vismaz man tā liekas. Noteikti būs arī tādi, kuri to gribēs apstrīdēt. Es tikai par to priecāšos, ja viņi arī mani identificēs kā postcilvēku. Postcilvēkiem pieder nākotne. Tas ir skaidri un noteikti zināms.

*

PirmsPostkultūras vēsture

Dzīvība uz Zemes radās vismaz pirms 3,5 miljardus gadiem. Pirmos dažus miljardus gadu Zemi apdzīvoja ļoti primitīvi veidojumi. Masveida izmiršana uz Zemes ir bijusi vairākkārt. Populāra ir dinozauru izmiršana pirms apm. 65 miljoniem gadu. No XX gs.80.gadiem dominē hipotēze, ka dinozauru izmiršanu veicināja Zemes sadursme ar meteorītu. Uz Zemes nokrita meterorīts. Tā 180 km diametrā lielais krāteris atrodas Jukatanas pussalā Dienvidamerikā. Cilvēku masveida transformācija postcilvēkos sākās apm. tajā pašā laikā, kad radās minētā hipotēze – XX gs. 60.-70.gadu mijā. Tiek prognozēts, ka cilvēku masveida izzušana noslēgsies XXI gs. beigās, kad uz Zemes dzīvos tikai postcilvēki, kuri savu kultūru sauks par postkultūru, jo viņiem iepatikās šis cilvēku dots apzīmējums XX gs.beigās.

*

Postcilvēka Hermana prezentācija

Postcilvēks Alvis Hermanis “iestudējis” lugu “Oņegins” Jaunajā Krievu teātrī, demonstrējot postkultūrai tipisku “režiju”. To attiecīgi novērtējis cilvēks žurnālā “Патрон” 2012.gada jūnija numurā. Cilvēka raksts par postcilvēka prezentāciju saucas “Макаки на сцене”. Cilvēks, kurš

mani par to informēja, minēto postcilvēka prezentāciju nosauca par “pilnīgu idiotismu”. Ticu šim cilvēkam. Ar minētā postcilvēka idiotismu esmu sastapies jau agrāk latviešu presē.

*

Paul Ralph Ehrlich uzskata, ka optimālais iedzīvotāju skaits uz Zemes ir 1,5-2 miljardi cilvēku. Intervijā “The Guardian” 2011.gada 23.oktobrī viņš prognozēja, ka tikai apm. 10% no cilvēces izdosies izvairīties no kolapsa. Tuvākajos gados visu “atrisinās” sausums, bads, nabadzība un bruņotie konflikti. Man, Kairai Kairumai, gribas piebilst, ka tuvākajos gados refleksiīvā potenciāla sferā visu atrisinās “soft power”. Jau Napoleons zināja, ka viens vārds ir vairāku divīziju vērts. Postcilvēku kaldina lingvistiskā konstruēšana, realitātes interpretācija, duālo konstrukciju (Dievs-Velns, brīvība-verdzība, labais-ļaunais u.c.) ekspluatācija. Cilvēki vienmēr dzīvoja 1) reālajā pasaulē, 2) informācijas pasaulē, 3) simboliskajā pasaulē. Postcilvēki dzīvo tikai simboliskajā jeb virtuālajā pasaulē, kad apziņā tiek kodēti primitīvi un savā būtībā arī agresīvi simboli. Postcilvēkiem dzīves realitāte eksistē tikai tad, ja par to runā mediji. Postcilvēku sociālo iracionālismu formē un vada mediji. Mediju saturu veido paši postcilvēki.

*

Postcilvēka īpašību salīdzinājums ar cilvēka īpašībām viegli izdarāms no tā viedokļa, ka mēs labi zinām cilvēka īpašības. Īpaši tā cilvēka īpašības, kas ietilpst gradācijā “personība”. Lūk, personības galvenās īpašības: veselais saprāts, brīvdomība, praktiskums, garīgums, brīvības cieņa, grēka neatzīšana, izsmalcināta reliģiozitāte, sadzīves op0rtūnisms, dziļa domāšanas kultūra, intelektuālās augstprātības trūkums, spēja brīnīties un priecāties, spēja atzīt savu nekompetenci. Saprotams, ka antipoda – postcilvēka – īpašību kompleksā ir pretēja rakstura izpausmes.

*

Tiek uzskatīts un es, Kaira Kairuma (K/K), nedomāju to koriģēt, ka Austrumeiropā jēdzienu “postkultūra” pirmais lietoja estētikas speciālists Viktors Bičkovs. Viņš uzskata, ka no XX gs. vidus eiroamerikāņu civilizācijā sākās lavīnveidīga pāreja no kultūras uz kaut ko principiāli savādāku, ko vispiemērotāk ir dēvēt par postkultūru. Postkultūra izaug no kultūras, maskējās kā kultūra, taču tajā pašā laikā ņirgājās par kultūru un izstumj to no cilvēku dzīves. Postkultūras teorētiskais pamatojums ir atsevišķa tēma. Šodien vēlos paskaidrot, ka postkultūras pamatā ir atsacīšanās no gara, kā arī tas, ka gars ir pametis cilvēkus.

*

Citāts no intervijas ar Ditu Rietumu, jaunu tipisku latviešu censoni ar postkultūras postcilvēka mentalitāti: ” Protams, nevar arī paziņot, ka popkultūra kopumā ir sliktākais, kas var notikt”.

*

Postcilvēku ģenēze nav marsiešu veikums, bet gan cilvēku darbības, turklāt apzinātas darbības, rezultāts. Tā, piemēram, liekot pavalstniekiem ticēt iracionālām un iekšēji pretrunīgām dogmām, attiecīgajā sociumā tiek iegūta cilvēku liela masa, kurai ir katastrofāli zema cilvēciskā kvalitāte. Tamlīdzīgas dogmas jauno laiku vēsturē ir bijušas vairākas: protestantu darba fetišisms, komunistiskais un nacionālsociālistiskais patriotisms, sociālā prestiža kults, patērēšanas kults. Dogmu izraisītās sekas noved pie tā, ka cilvēki vairs nespēj adekvāti uztvert realitāti un viņiem ir pilnā mērā zudusi vērtību orientācija. Cilvēki faktiski tiek “nogriežti” no savas sugas pagātnes, kultūras vēstures, cilvēciskās darbības, uzvedības un komunikācijas līdzšinējām formām un normām. Cilvēki pārvēršas par postcilvēkiem, kuri ir spējīgi eksistēt tikai postkultūrā. Postcilvēku ģenēze nav marsiešu veikums, bet gan cilvēku darbības, turklāt apzinātas darbības, rezultāts. Tā, piemēram, liekot pavalstniekiem ticēt iracionālām un iekšēji pretrunīgām dogmām, attiecīgajā sociumā tiek iegūta cilvēku liela masa, kurai ir katastrofāli zema cilvēciskā kvalitāte. Tamlīdzīgas dogmas jauno laiku vēsturē ir bijušas vairākas: protestantu darba fetišisms, komunistiskais un nacionālsociālistiskais patriotisms, sociālā prestiža kults, patērēšanas kults. Dogmu izraisītās sekas noved pie tā, ka cilvēki vairs nespēj adekvāti uztvert realitāti un viņiem ir pilnā mērā zudusi vērtību orientācija. Cilvēki faktiski tiek “nogriežti” no savas sugas pagātnes, kultūras vēstures, cilvēciskās darbības, uzvedības un komunikācijas līdzšinējām formām un normām. Cilvēki pārvēršas par postcilvēkiem, kuri ir spējīgi eksistēt tikai postkultūrā.

*

Postkultūrā izglītība ir bez audzināšanas. Tātad bez morāli tikumiskā satvara. Postkultūrā sabiedrība dzīvo bez garīgajām autoritātēm. Reliģija ir bez ticības, tiesības – bez valsts, māksla – bez kategorijas “skaistais”, zinātne – bez atklājumiem un izgudrojumiem (Latvijā jau tagad – “rivžisms”, “tizenhofisms”). Postkultūrā nav vispāratzītas normas estētikā, morālē, dzīves panākumos, modē. Postkultūrā nekas nebalstās uz tradīcijām, ideāliem, simboliem. Garīgās vērtības neeksistē. Viss garīgais ir pilnā mērā likvidēts. Civilizācijas relatīvi radikālas transformācijas ir sastopamas arī agrāk. Taču agrāk vienmēr bija konstatējama zināma ideju un vērtību pārmantojamība. Teiksim, Platona atziņas tika pārmantotas apm. 2,5 tūkst. gadus. Pārejā no kultūras uz postkultūru vēsturiskā kontinuitāte nepastāv. Tā teikt, postkultūrā viss sākās no jauna.

*

Postkultūras centīgākie postcilvēki jau praktizē jaunu terminoloģiju. Piemēram, lieto tādas leksiskos atvasinājumus kā “Artdarbība”, “Artprojekts”. Mākslas darbs netiek saukts par gleznu, akvareli, skulptūru, bet “projektu” vai “Artprojektu”. Mākslinieks tiek saukts par “Artprojekta prezentētāju”. Mākslas darba kritēriji ir utilitāri vai somātiski (t.i., saistīti ar ķermeni, bet nevis psihi). Visu izšķir politika, komercija, tirgus, patērēšanas apjoms, ķermeniskums, sekss, montāža, destrukcija, “mākslas industrija” u.c. Jau no XX gs. otrās puses cilvēks/postcilvēks tika pieradināts un viņa psihofizioloģiskā sistēma tika pieskaņota informācijas saņemšanai vizuālā, bet nevis verbālā un diskursīvā veidā.

*

Postcilvēku ģenēze ir atkarīga no divu komponentu dialektikas. Pirmkārt, no cilvēcisko instinktu klātbūtnes (ģenētiski nosacīts komponents). Otrkārt, no kultūras ietekmes (kultūras socializācijas programmu nosacīts komponents). Uz postcilvēku izveidi, saprotams, atsaucās abi komponenti – gan genofonda potenciāls, gan kultūras specifika. No XX gs. 70.gadiem Rietumu civilizācijā sākās „jauna cilvēka” konstruēšana ar kultūras socializācijas programmu palīdzību. Šī projekta ideoloģiskā bāze ir neoliberālisms, kā arī tas viss, kas ieguva apzīmējumu „postmodernisms”. Mērķis izaudzina cilvēku, kas būtu pats sev menedžeris. Projekta adresāts – „jaunā vidusšķira”, kuras attīstību veicināja patērēšanas sabiedrības uzplaukums – pakalpojumu ekonomika un finansu kapitālisms. Projekta realizācija izvērtās par skaļu politisko un ideoloģisko kampaņu, kad tika apzināti propagandēta specializēta biznesa izglītība, karjeras iespējas finansu sfērā, biznesa menedžmentā, ekspertīzes un konsultāciju jomā utt. Projektu interesanti salīdzināt ar „padomju cilvēka” audzināšanas kampaņu sociālisma periodā Austrumeiropā. „Padomju cilvēka” ideāls ir pretējs patērēšanas sabiedrības „galvenā varoņa” ideālam, jo „padomju cilvēkam” ir antipatērēšanas askētisks raksturs. „Padomju cilvēkam” pats dārgākais ir viņa dzīve, kura viņam tiek dota tikai vienu reizi un kuru viņam nākas nodzīvot tā, lai nebūtu kauns par bezvērtīgi aizvadītajiem gadiem. Padomju pedagoģijas konstruētais subjekts vispār bija darba kolektīva loceklis, kad priekšplānā ir kolektīvās, sabiedriskās, valsts intereses. „Padomju cilvēka” lielākā dzīves vērtība ir pašizliedzīga kalpošana citiem cilvēkiem un kopējām interesēm. Savukārt XX gs. 70. gados Rietumu civilizācijā aizsāktā „jaunā cilvēka” konstruēšanā dominē citi mērķi. Primārais ir darbība savu panākumu gūšanai dzīvē, kas praktiski izpaužās indivīda ekonomiski efektīvā pašrealizācijā tirgū, kam atalgojums ir hēdonisms dzīves labumu patērēšanā. Projekta realizācija balstās uz apzināti kultivētu patērēšanu un dzīves baudīšanu. Tas ir process, kurā nav iespējams konstatēt ne sociālus un morālus ideālus, ne analītiski intelektuālas izpausmes. Rietumu civilizācijas „jaunā cilvēka” (proti, postcilvēka) garīgais potenciāls ir pievērts tikai savu fizioloģisko tieksmju apmierināšanai. Viņš cītīgi strādā, lai par nopelnītajiem līdzekļiem baidītu dzīvi. Cits nekas viņu neinteresē. Viņu interesē tikai šodienas iespējas izbaudīt dzīvi. Viņu neinteresē ne pagātne, ne nākotne. Postcilvēka kultūra ir dzīves baudīšana tagadnē.

*

Postkultūrai piemītošais morālo un estētisko normu primitīvisms neradās vienā dienā. Postkultūras autoru – postcilvēku – ģenēze ir masu cilvēku ģenēze. Tā ir masu cilvēku sociāli psiholoģiskā vēsture un masu fenomenu segmentācijas vēsture. F.Nīče masā saskatīja patērēšanas instinktus. To ņēma vērā business, XX gs. un vēlāk veicinot maniakālu patērēšanu un faktiski sociuma esamību novedot līdz postkultūras līmenim. Kardināla loma demogrāfiskajai pārejai, kas sagrāva iespēju virzīt un kontrolēt cilvēku socializāciju un kultūras attīstību vispār. Demogrāfiskā buma ietekmē kultūra degradējās. Tas attiecas arī uz eliti. Tātad uz tiem, kuri it kā nepieder masu cilvēku kategorijai. Elites degradācijas etalons XX gs. beigās – t.s. finansu elite ar savu alkātību, sociālo cinismu utt.

*

Geidars Džemals raksta par sociuma noslāņošanos “iedzīvotājos” un “ierēdņos”. Taču faktiski abu slāņu pārstāvji pieder vienam sociālantropoloģiskajam tipam – pilsētniekiem bez “saknēm”, kuri postburžuāziskajā laikmetā (pēc 1945.g.) ieguvuši jaunas iespējas, tiesības un brīvības formu. Viņu vecāki, lumpena vēsturiski sākotnējais tips, zināja savu vietu sabiedrībā. Jaunie pilsētnieki, lumpena jaunais tips, nepazīst disciplīnu. Turklāt viņiem piemīt sociālā parazitisma noslieksme – dzīvot uz citu rēķina. Tagad kabinetos sēž “ierēdņi” – organizētais lumpens, bet pa ielu staigā “iedzīvotāji” – neorganizētais lumpens. Nākas piebilst: abi slāņi formē noteiktu kultūru – postkultūru.

*

XX gs. bija ekonomisti, kuri ticēja saprāta iespējai regulēt patērēšanu. Bija arī tādi, kuri tam nekad neticēja. Piemēram, Bodrijars. Viņaprāt cilvēks vienmēr tiecas pēc pārpilnības, kas viņā rada laimes sajūtu. Cilvēka cita vājība ir izcelties, krasi atšķirties no pārējiem. Tādēļ lietas tiek pārvērstas par prestiža zīmēm, sociālā stāvokļa simboliem u.tml. XX gs. kļuva skaidrs, ka patērēšana var aizstāt ideoloģiju, pilnā mērā veicot sabiedrības integrācijas funkcijas. Patērēšana apvieno cilvēkus un koncentrē viņu uzmanību un enerģiju vienam mērķim – pirkšanai. Protams, šajā procesā ir jāņem vērā masu cilvēku konsolidējošās alkas – masu cilvēku kongenialitātes faktoru. Masu cilvēki instinktīvi tiecas pēc “savējiem” – otru masu cilvēku. Masu cilvēki atzīst tikai “savējo” ideoloģiju. Atzīst tikai to, ko dara pārējie masu cilvēki.

*

Patērēšanas sabiedrības negatīvo ietekmi izprata samērā agri – jau XX gs.60.gados. Gudrākie sociālie filosofi patērēšanas sabiedrībā saskatīja draudus cilvēces esamībai. Patērēšanas sabiedrībā cilvēciskās attiecības translējas ar lietu pasaules starpniecību. Cilvēks kļūst lietu pasaules atribūts. Cilvēka cilvēcisko vērtību sāk vērtēt lietu pasaules kontekstā. Tātad cilvēka cilvēcisko vērtību it kā nosaka tas, kāda ir attiecīgā cilvēka saistība ar lietu pasauli. Minētajā laikā tika saprasts arī tas, ka lietas var palīdzēt cilvēkus novirzīt no sociālajām problēmām. Ar lietu pasaules palīdzību var risisāt sociālos konfliktus. Ar lietu pasauli var novērst cilvēka uzmanību no sociālās tematikas. Tātad lietu pasaule padara lietu patērētāju ne tikai par ražotāju vergu, bet arī par dažādu ideoloģisko manipulāciju vergu. Ražotājs paverdzina lietu patērētāju, liekot viņam nepārtraukti iegādāties jaunas lietas (jaunos modeļus). “Pasaules valdnieki” paverdzina lietu patērētāju, manipulatīvi liekot viņam domāt tikai par lietu patērēšanu.

*

Postkultūras pirmsākumi ir samērā seni – XX gs. pirmajā pusē, kad pakāpeniski sāka izmainīties Rietumu sociāli ekonomiskā formācija un notika pāreja no ražošanas sabiedrības uz patērēšanas sabiedrību. Kapitālistiskajās valstīs 30.gados sāka izjust valsts regulēšanas nepieciešamību preču pieprasījumā. Ekonomisko pamatojumu izstrādāja Dž.Keins, bet realizēja dzīvē T.Ruzvelts. Patērēšanas sabiedrība neattīstījās organiski, dabiski, dabiskas evolūcijas formā, bet gan tika formēta “no augšas” – ar ekonomiski politiskajiem dekrētiem. Tas bija visiem izdevīgi: gan politiķiem, gan biznesmeņiem. Apmierināta bija arī tauta, jo varēja nopirkt visu to, pēc kā sirds kāroja (tādu leksiku lietoja mani vecāki un vecvecāki, kuriem nebija “laime” dzīvot patērēšanas sabiedrībā). Protams, izmainījās kapitālisms. Protams, izmainījās kapitālisma kultūra. Mākslīgi veicinātās patērēšanas sabiedrības zināma kulminācija tika sasniegta 2007./2008.gadā, kad sākās kapitālisma krīze. Krīzes iemesls ir izteikti iracionāls – cilvēki ierobežoja patērēšanu. Tas nebija viegli, jo cilvēki jau labu laiku patērēja apm. par 25% vairāk nekā nopelnīja par savu darbu. Un te, lūk, sākās postkultūra! Te sākās postcilvēku mentalitāte! To mans sieviete, Kairas Kairumas, prāts ir spējīgs aptvert. Tas ir ārprāts! Rietumu cilvēki, eiropēdi – cilvēces izlase/elite -izrādās ir zaudējuši prātu! Viņi neprot dzīvot bez maniakālas patērēšanas! Rietumu sievietei nepietiek ar vienu vibratoru! Viņai vajag katru dienu jaunu vibratoru – jaunu modeli!

*

Postkultūras priekšvēstnesis un komponents ir popkultūra – izteikts masu fenomens, kas nostiprinājās XX gs.otrajā pusē. Popkultūras mērķis ir izklaidēt cilvēkus, atraujot viņus no nopietnām un dziļām pārdomām par dzīves jēgu, dzīves parādībām u.tml. Popkultūras regulāra “izbaudīšana” noteikti atsaucās uz cilvēku uztveres spējām, redzi un dzirdi, izraisot neatgriezeniskas pārmaiņas. Tie cilvēki, kuri vairs nespēj neko dziļu un nopietnu uztvert, saka, ka nekas dziļš un nopietns nepastāv vispār. Viņi var pret dziļām un nopietnām parādībām izturēties ciniski un atklāti naidīgi. T.s. jaunais barbarisms vispirms un galvenokārt ir psiholoģiskais barbarisms – absolūts hermētiskums saskarsmē ar citādāko, to, ko nespēj uztvert,

saklausīt, redzēt aprobežotais, kurlais un aklais popkultūras fans.

*

25.jūlijā izdzēsu blogu „Postkultūra”. Turpinu rakstīt, bet citā formātā. Iemesli tādai rīcībai vairāki.

Pirmkārt, sapratu, ka postkultūras/postcilvēku tematika atsevišķām tautām var būt grūti saprotama, jo nav salīdzinājuma. Postcilvēki ir savā dzīvē sastapuši tikai sev līdzīgos – postcilvēkus. Tādējādi viņiem nav ar ko sevi salīdzināt. Respektīvi, viņi nevar sevi salīdzināt ar cilvēkiem. Pašlaik tāds salīdzinājums ir aktuāls. Pēc gadiem 20-30 vispār vairs nebūs vajadzīgs, jo praktiski visapkārt būs tikai postcilvēki, no kuriem daži kaut ko būs dzirdējuši par cilvēkiem. Tagad salīdzinājums ir aktuāls, jo līdzās postcilvēkiem vēl uzturās arī cilvēki, izmisīgi cenšoties pretoties postkultūras un postcilvēku invāzijai. Bet tā ir bezcerīga pretdarbība.

Otrkārt, nupat iznāca Aleksandra Dugina jaunākā grāmata. Tajā ir runa par manu tēmu, un es, protams, esmu priecīga un ar vēl lielāku enerģiju turpināšu rakstīt šo dienasgrāmatu.

*

Postcilvēku bioloģiskajā evolūcijā noteikti iederas viena likumsakarība: jo lielāks iedzīvotāju skaits, jo zemāka tā cilvēciskā kvalitāte, proti, cilvēciskās kvalitātes vidējais līmenis. Tagad mums ir 7 un vairāk miljardi. Taču Platons un Aristotelis savas sociāli politiskās konstrukcijas plānoja tikai dažiem tūkstošiem iedzīvotāju, pie tam vēl automātiski cilvēkus nodalot divās daļās – brīvajos cilvēkos un vergos. Vergi tika pilnā mērā ignorēti jebkurā diskursā kā totāli nevērtīgs cilvēciskais materiāls. Platons uzskatīja, ka ideālā valstī nedrīkst būt vairāk kā 5040 brīvo pilsoņu. Vīriešiem bērni drīkst būt tikai 30-55 gadu vecumā. Aristotelis rakstīja par sociālās harmonijas saistību ar valsts iedzīvotāju skaitu: valstī sociālā harmonija nav iespējama, ja pārāk liels iedzīvotāju skaits. Pārāk liels iedzīvotāju skaits izraisa noziedzību un nabadzību. Viņš atzina nepieciešamību likvidēt slimos bērnus vai „liekos” jauniešus. Skaidrs, ka miljardos skaitāmais iedzīvotāju skaits ļoti būtiski atsaucās gan uz cilvēcisko kvalitāti, gan sociālās organizācijas formām. Rezultāts ir pašlaik zināms – postcilvēki un postkultūra. Es varu pieļaut, ka 12 miljardu sasniegšanas laikā vajadzēs citus jēdzienus – pospostcilvēki un postpostkultūra.

*

Glamūrs – tautas kolektīvais ārpriests. Valters Skots jau 1805.gadā rakstīja par glamūru kā maģisku spēku, spējot pelēko ikdienu pārvērst burvīgā pasakā. Glamūrs – skaistas dzīves

simbols. 2006.gadā vārds „glamūrs” bija modīgākais vārds krievu publiskajā telpā. Par to liecināja socioloģiskie pētījumi.

*

Postmodernisma laikmetā ir nekorekti runāt par zinātņi. Zinātne pozitīvisma un postpozitīvisma izpratnē ir beigusies. Tās vietā – postzinātne. Tajā valda izteikts metodoloģiskais plurālisms un dažādu pieeju dihotimija: iracionālisms-rationālisms, laboratorijas eksperimenti – manierīgs dizains, organisms-mehānisms, kā arī organismu un mehānismu sintēze (kiborgs: cilvēks + mašīna), cilvēka ķermenī ievadot sensorus, mikročipus, aizraujoties ar klonēšanu, gēnu inženieriju.

*

Aleksandra Dugina postcilvēka portrets ir sekojošais. Modernisms pret cilvēku izturējās kā pret individualitāti – autonomi eksistējošu atomāri nedalāmu būtni. Modernismā cilvēks ir visaugstākā vērtība un centrālais aktors jebkurā procesā. Realitātes centrā ir cilvēks. Modernismā antropocentrisms ir totāls. Cilvēks ir nedalāma vienotība tāpat kā Dievs monoteistiskajās reliģijās. Postmodernismā (postkultūrā) cilvēka vienotība un centriskums vairs nav aktuāls un vispār neeksistē. Tas nozīmē – cilvēks vairs neeksistē. Tā vietā ir dažādu impulsu mistrojums, biostratēģiju nejaušas aglomerācijas, velmju mehānismi. Postcilvēks principā ir diverģents – dalāms. Postcilvēks var brīvprātīgi pārkārtot savu psiholoģisko un fizioloģisko identitāti, mainot raksturu, pārliecību, orgānus un dzimumu. Postcilvēkā nav nekā konstanta, - tā ir sakomplektēta konstrukcija, kurā daudzus elementus var nomainīt ar citiem elementiem. Postcilvēku var klonēt. Tagad tas notiek virtuāli datorspēlēs, Interneta „čatos”, sociālajos servisos. Nākotnē tas notiks fiziski. Postcilvēks ir spējīgs adoptēties jebkurā profesijā, būt menedžeris jebkurā sfērā. Postcilvēks var pārdot putnus, konsultēt politiskās partijas, vadīt akadēmisko institūtu, taksometru. Gēnu inženierija paver iespēju cilvēku kā nevajadzīgu konstrukciju nomainīt ar klonētiem radījumiem, kiborgiem, mutantiem. Tā ir postkultūras nākotne.

Man, Kairai Kairumai, tas viss ir labi saprotams. Arī es esmu transformēta identitāte, dzimumu nomainījis radījums par godu tiem mēsliem, kuri mani vajā, ignorē, noklusē.

Postcilvēki atgādina pelēkos zvirbuļus. Atliek tikai vienam nodrupināt maizi un tūlīt atlidot vesels bars. Atliek tikai vienam postcilvēkam kaut kur iekļūt (universitāte, institūts, ministrija, katedra, fakultāte utt.) un tūlīt ap viņu sapulcēsies vesels bars „pelēko zvirbuļu”. Cilvēkiem starp viņiem nav vietas, un viņi nemaz neļauj savā tuvumā atrasties cilvēkiem. Cilvēki dodas prom, jo ir spiesti doties prom.

